

Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
p-handicap@sm.dk

Taastrup, den 20. marts 2024

Høring om lovforslag til lov om ændring af lov om socialservice, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge m.v. (Ændring af reglerne om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten m.v.).

CP Danmark, Landsforeningen for cerebral parese har med tak modtaget ovenstående lovforslag i høring. CP Danmark skal i den anledning gøre følgende bemærkninger:

Vi er som interesseorganisation for ca. 10.000 mennesker med cerebral parese - hvoraf ca. 1/3 af de over 30-årige, bor på botilbud - stærkt forundret over, at blive præsenteret for et lovforslag, som grundlæggende og meget principielt ændrer og udvider adgangen til magtanvendelse, uden der har været en forudgående dialog og inddragelse af de organisationer, institutioner og miljøer som repræsenterer målgruppen eller har den faglige og praktisk indsigt i området. En lang og konstruktiv tradition for at involvere alle relevante interessenter i drøftelser om så omfattende og vidtgående ændringer, som nærværende lovforslag ligger op til, er tilsidesat.

Det er dybt beklageligt og det er der kommet et fuldstændig forfejlet lovforslag ud af. Vi skal på den baggrund opfordre til, at lovforslaget trækkes tilbage, og at der i stedet inviteres til drøftelser om en evt. revision af magtanvendelsesreglerne med alle de relevante interessenter.

Lovforslaget er, som det foreligger, udtryk for en total fejlfortolkning af behovet for opbakning til og regulering af relationen mellem personale og beboerne på ofte ekstremt pressede botilbud. I en situation præget af mistillid, frygt for forråelse, omsorgssvigt, mangelfuldt uddannet personale, stor personalegennemstrømning og et meget stort forbrug af vikarer og andet midlertidigt personale, er svaret ikke mere og lettere adgang til anvendelse af magt.

Mere fastholdelse, betoningen af kollektivet på bekostning af individets rettigheder, flere aflåste døre, adgang til at låse en beboer inde i egen bolig, adgang til at låse sig ind i en beboeres bolig, strider fundamentalt mod det forhold, at der er tale om beboernes eget hjem og bolig. Lovforslaget er et stort skridt baglæns – et skridt væk fra normalisering og et skridt i retning mod øget institutionalisering.

Det er vores frygt, at de udvidede magtbeføjelser og den stærke fokusering på magtanvendelse vil føre til konfliktoptrapning og en forråelse af arbejdsmiljøet på botilbuddene. Med sit entydige og unuancerede fokus på mere magtanvendelse vil lovforslaget blive læst som et signal, der legitimerer en kultur hvor brugen af magt bliver svaret på den pressede økonomiske og personalemæssige situation mange botilbud befinder sig i.

CP Danmark finder helt generelt, at lovforslaget har et helt forkert perspektiv, som risikerer at legitimere magtanvendelse frem for at fremme andre pædagogiske værktøjer, som kunne deeskalere de situationer, som fører til magtanvendelse og tilsidesættelse af borgernes selvbestemmelsesret.

Vi finder dog anledning til specifikt at fremdrage forslaget om at give adgang til at tvangsflytte mennesker, der bor på botilbud alene med værgens samtykke. Det er et helt uacceptabelt vidtgående forslag.

Der findes allerede i dag regler for tvangsflytning fra botilbud. De regler er meget restriktive – og de skal være meget restriktive. At tvangsflytte en borger fra sit hjem er og skal være en af de absolut mest restriktions belagte beslutninger i et retssamfund.

Det er i sig selv et uacceptabelt perspektiv, at en så vidtgående beslutning, som en tvangsflytning, kan placeres alene hos en tredje person. Perspektivet bliver så meget desto mere uacceptabelt, når vi ved, at Civilstyrelsen og Familieretshuset helt åbent erkender, at værgesystemet er tæt på sammenbrud. I et notat fra Familieretshuset af 20. december 2023, som indgår i Civilstyrelsen redegørelse fra 12. januar 2024 oversendt til Folketingets Retsudvalget hedder det bl.a.:

”Tillige føres der reelt kun et sporadisk tilsyn med værgerne med øget risiko for svig og misbrug til følge. Situationen udgør en helt uholdbar retstilstand for de berørte borgere, der de facto er afskåret fra at kunne disponere over egen formue, og er grænsende til administration i strid med blandt andet god forvaltningsskik”.

De professionelle værgere er helt rutinemæssigt værgere for 40, 60, 80 – helt op til 116 borgere på en gang. At give værgere under det nuværende værgesystem mulighed for at tage stilling til, om en borger skal tvangsflyttes fra sit hjem, bør være helt utænkelig. De eksisterende krav til værgerne i værgemålsloven understøtter på ingen måde, at værger opnår et tilstrækkeligt kendskab til de borgere, de er værgere for.

Udover at udvide og udbygge personalets værktøjskasse for magtanvendelse, så reducerer lovforslaget også både dokumentationskravene og myndighedstilsynet med magtanvendelser ved at ændre og forlænge terminerne for myndighedsgodkendelse af magtanvendelser – herunder introduktion af tidsubegrænsede tilladelser for forhåndsgodkendte magtanvendelser.

CP Danmark er dybt bekymret over den generelle forringelse af borgernes retssikkerhed, som følger af en mindre og mere sporadisk myndighedskontrol. Vi anerkender, at der i konkrete situationer kan være anledning til at se på dokumentationskravene og hyppigheden, hvormed der skal ske registrering, men det bør ikke være muligt at give tidsubegrænset adgang til forhåndsgodkendte magtanvendelser.

Det er vigtigt at fastholde, at registrering og ansøgning om godkendelse af magtanvendelse ikke alene tjener et dokumenterende formål, men er tænkt forebyggende – og som en anledning til at reflektere og arbejde på alternative pædagogiske virkemidler. Indberetninger og tidsbegrænsede godkendelser af magtanvendelse er en sikring af, at der jævnligt og løbende tages stilling til, hvorvidt en given foranstaltning fortsat er relevant og nødvendig – eller om der findes andre om mindre indgribende foranstaltninger.

Der er elementer i lovforslaget, som sagtens kunne danne baggrund for fælles forståelse. Det gælder således de foreslåede ændringer i regelsættet om stofseler. CP Danmark deler ministeriets opfattelse af, at der er behov for at se på reglerne for anvendelse af stofseler og kan tilslutte os

store dele af forslaget. Det gælder dog ikke forslaget om at gøre forhåndsgodkendelsen af stofseler tidsubegrænset.

Vi finder ligeledes, at der er gode intentioner og perspektiver i forslaget om oprettelse af et Socialfagligt Nævn vedrørende Magtanvendelse overfor Borgere med Handicap. Vi skal imidlertid tilslutte os Danske Handicaporganisationers bemærkninger om nævnets sammensætningen og kompetence. Et nævn med kun tre medlemmer og uden social- og sundhedsfaglig repræsentation er utilstrækkelig.

Det er CP Danmarks anbefaling, at lovforslaget trækkes tilbage, så der åbnes mulighed for at dialog og inddragelse af alle relevante interessenter på området.

Med venlig hilsen

Mogens Wiederholt
direktør